

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT

FINLANDS HANDLINGSLINJE I FRÅGA OM DEN INTERNATIONELLA NARKOTIKABEKÄMPNINGEN

Statsrådets principbeslut
Finlands handlingslinje i fråga om den internationella narkotikabekämpningen

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2010:14

ISBN 978-952-00-3077-3 (inh.)
ISBN 978-952-00-3078-0 (PDF)

ISSN-L 1236-2050
ISSN 1236-2050 (print)
ISSN 1797-9854 (online)

URN:ISBN 978-952-00-3078-0
<http://um.fi/URN:ISBN:978-952-00-3078-0>

Omslagsbild: Rodeo
Layout och tryckning: Universitetstryckeriet, Helsingfors 2010

SAMMANDRAG

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT

FINLANDS HANDLINGSLINJE I FRÅGA OM DEN INTERNATIONELLA
NARKOTIKABEKÄMPNINGEN

■ Arbetsgruppen för internationellt narkotikasamarbete, som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet, har utarbetat ett förslag till ett principbeslut av statsrådet om Finlands verksamhetslinje i deltagandet i internationell narkotikabekämpning. Arbetsgruppen består av representanter för social- och hälsovårdsministeriet (ordf.), inrikesministeriet (vice ordf.), utrikesministeriet, justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, statsrådets EU-sekretariat, Institutet för hälsa och välfärd, Tullstyrelsen, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea) och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira). Vid beredningen har man dessutom samarbetat med Finlands ambassad i Österrike.

Avsikten med förslaget är att komplettera statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete för åren 2008–2011 i fråga om internationellt samarbete. Målet är att samordna Finlands stöd till FN och övriga internationella organisationer samt underlätta beredningen av finansieringsbeslut som gäller enskilda projekt.

I förslaget har samlats nationella riktlinjer samt riktlinjer avtalade inom EU och FN som är relevanta med tanke på internationell narkotikakontroll. Dessa inbegriper bl.a. statsrådets principbeslut om narkotikapolitiskt samarbete för åren 2008–2011, det utvecklingspolitiska programmet från år 2007, Europeiska unionens narkotikastrategi för åren 2005–2012 som antogs av rådet 22.11.2004, den politiska deklaration och handlingsplan för narkotikabekämpning som antogs av FN:s Narkotikakommission (CND) vid dess möte på hög nivå i mars 2009 samt den resolution som antogs vid ministermötet för Europarådets Pompidougrupp 3–4.11.2010.

Nyckelord: alkohol, narkotika, narkotikapolitik, principbeslut, utvecklingssamarbete

INNEHÅLL

Statsrådets principbeslut – Finlands handlingslinje i fråga om den internationella narkotikabekämpningen.....	21
De narkotikapolitiska forumen och utvecklande av verksamheten	22
Tillämpningen av narkotikapolitiken	22
 Strukturerna för den internationella narkotikabekämpningen	24
Europeiska unionen.....	24
Förenta nationerna	25
Övriga forum för internationell narkotikabekämpning.....	26
Nordiskt samarbete och närområdessamarbete	26

STATSRÅDETS PRINCIPBESLUT – FINLANDS HANDLINGSLINJE I FRÅGA OM DEN INTERNATIONELLA NARKOTIKABEKÄMPNINGEN

Målet för narkotikapolitiken i Finland är att förebygga användningen och spridningen av narkotika så att de ekonomiska, sociala och individuella olägenheter och kostnader som orsakas av narkotikabruket och bekämpningen av narkotika förblir så små som möjligt. Narkotikapolitiken i Finland baserar sig på allmänna samhällspolitiska åtgärder, den nationella lagstiftningen¹⁴, gemenskapslagstiftningen¹⁵ och internationella avtal¹⁶. Statsrådet har fattat ett principbeslut om narkotiskpolitiskt samarbete för åren 2008-2011.¹⁷ Enligt Europeiska unionens narkotikastrategi¹⁸ ska målen för narkotikabekämpningen inkluderas i utrikes-, säkerhets- och utvecklingspolitiken. Globalt främjas ett balanserat tillvägagångssätt där uppmärksamhet fästs vid en minskning av utbudet av och efterfrågan på narkotika samt vid en minskning av de olägenheter som användning och kontroll av narkotika orsakar. Utbudet minskas genom stöd till samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna. Efterfrågan minskas genom stöd av förebyggande åtgärder, tidigt ingripande, vård och rehabilitering.¹⁹

---

14 Den nya narkotikalagen (373/2008) och förordningar som har samband med den, statsrådets förordning om ämnen, preparat och växter som anses som narkotika (543/2008) och statsrådets förordning om kontroll av narkotika (548/2008) trädde i kraft den 1 september 2008. Bestämmelser om narkotika finns dessutom i ett flertal andra lagar; t.ex. i strafflagen, lagen om nykterhetsarbete, fängselagen och lagen om missbrukarvård.

15 Förordningen om handel med narkotikaprekursorer inom gemenskapen (EG) nr 273/2004, förordningen om handel med narkotikaprekursorer med tredjeländer (EG) nr 111/2005, förordningen om tillämpningsföreskrifter för förordningarna om handel med narkotikaprekursorer inom och utom gemenskapen (EG) nr 1277/2005 samt ändringsförordningen till denna förordning (EG) nr 297/2009.

16 Allmänna narkotikakonventionen 1961, konventionen angående psykotropiska ämnen 1971, konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropiska ämnen 1988.

17 Principbeslutet förpliktar de olika förvaltningsområdena till samarbete för att en effektiv narkotikapolitik ska kunna genomföras. Beslutet följer konsekvent samma riktlinjer som principbesluten från 1998, 2000 och 2004 och narkotikastrategin från 1997.

18 EU:s strategi för narkotikabekämpning för 2005-2011, godkänd av Europeiska rådet den 22 november 2004. Handlingsplanen på svenska: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:326:0007:0025:SV:PDF>. Strategin på engelska: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/04/st15/st15074.en04.pdf>. Handlingsplanen på engelska: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_66226_EN_EU%20drugs%20action%20plan%20for%202009-2012-EN.pdf

19 Se bl.a. Political Declaration and Plan of Action on International cooperation towards an Integrated and Balanced Strategy to Counter the World Drug Problem. Godkänd vid FN:s narkotikakommissionens högnivåmöte. E/2009/28, s. 37-77, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/ UNDOC/ GEN/V09/I825/56/PDF/V0982556.pdf?OpenElement>.

DE NARKOTIKAPOLITISKA FORUMEN OCH UTVECKLANDE AV VERKSAMHETEN

1. Finland deltar i den internationella narkotikabekämpningen genom att förbinda sig att aktivt delta i *planeringen* och genomförandet av en gemensam narkotikapolitik för EU samt genom att delta i de narkotikapolitiska forumen inom Förenta nationerna, Europarådet och Nordiska ministerrådet.
2. Finland stöder den ledande roll som FN:s narkotikakommission (CND) och FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC) har vid planeringen och genomförandet av internationell narkotikabekämpning. Finland deltar som en av huvudfinansiärerna i utvecklingen av UNODC:s verksamhet.
3. Syftet är att förankra EU:s narkotikapolitiska riktlinjer i FN:s gemensamt antagna narkotikapolitik. Hänsyn ska tas till de olika möjligheter som utvecklade länder och länder under utveckling har att bygga upp en förvaltning och att stärka det civila samhället med vars hjälp narkotikaproblem mångsidigt kan tacklas.
4. Finland anser det viktigt att UNODC utvecklas till en stark narkotikapolitisk innovatör som har förutsättningar att stöda samordningen av sådana internationella och nationella åtgärder som främjar en balanserad narkotikapolitik. Detta förutsätter att UNODC:s aktuella program utvecklas och genomförs långsiktigt och att UNODC samarbetar med andra väsentliga aktörer.
5. Narkotikabekämpningen ska framför allt basera sig på forskningsrön och på effektiv verksamhetspraxis, vilket förutsätter att narkotikaforskningen och informationsutbytet stärks. EMCDDA, UNODC och WHO ska stödas i deras strävan att främja forskning om och sprida information om narkotika.

TILLÄMPNINGEN AV NARKOTIKAPOLITIKEN

6. Finland stöder narkotikabekämpningen med närområdes- och utvecklingssamarbetsmedel. Narkotikabekämpningen stöds på områden
  - a) som har betydelse för narkotikaproblemet i Finland eller
  - b) där narkotikaproblemet har en betydande inverkan på en hållbar utveckling av området.
7. Narkotikabekämpningen planeras genom ett tväradministrativt samarbete både på nationell nivå och på EU-nivå. I projektplaneringen uppmärksammas effekten och uppföljningen av samarbetet.

8. Finland följer principen om delat ansvar, vilket förutsätter att både de narkotikaproducerande och narkotikakonsumerande länderna förbinder sig att delta i arbetet mot narkotika.
9. Genom att främja en ekonomisk utveckling som minskar fattigdomen och som vilar på en naturekonomiskt bärkraftig grund förebyggs produktionen av och handeln med narkotika. Projekten för bekämpning av narkotika ska stöda stabila förhållanden, fred och säkerhet, en demokratisk och välfungerande förvaltning, mänskliga rättigheter, en social och kulturell utveckling som enar samhället samt korruptionsbekämpning.
10. I enlighet med utvecklingsprogrammet²⁰ stöds i synnerhet jämställdheten mellan könen, rättigheterna för grupper som är benägna att marginaliseras (t.ex. barn) samt arbetet mot hiv/aids.
11. I samarbete med de lokala samhällena skapas det alternativa inkomstkällor till narkotikaodling. I projekt som strävar efter att begränsa tillgången till och odlingen av narkotika prioriteras narkotikabekämpning i civila myndigheters regi.
12. Finland stöder utvecklandet av sådana infrastrukturer som är centrala för insamlingen av data som gäller efterfrågan på och utbud av narkotika och en minskning av narkotikarelaterade skador samt utvecklandet av en stabil förvaltning och samordning.
13. Som en del av ett mer omfattande främjande av hälsan och välfärden stöds sådana metoder som minskar efterfrågan på narkotika, t.ex. gruppriktade förebyggande metoder, som baserar sig på forskningsrön och som har visat sig ha effekt. Även ett förebyggande av användningen, beroendet och skadorna av alkohol, tobak och andra berusningsmedel stöds. Målgrupperna uppmuntras till deltagande, dialog, medborgarverksamhet och ingripande i bakomliggande faktorer, t.ex. utslagning²¹.
14. Samarbetet mellan internationella brottsbekämpande myndigheter i fråga om bekämpningen av narkotikabrott stöds.
15. Rekryteringen av finländska experter till internationella lednings- och expertuppgifter främjas.

---

20 Utvecklingspolitiskt program 2007 UM, <http://www.formin.fi/public/download.aspx?ID=22346&GUID={C8A2F682-07F8-413A-B7C5-8CBB52EB9D8D}>.

21 Se bl.a. resolutionen från FN:s narkotikakommission år 2010, Preventing the use of illicit drugs within Member States and strengthening international cooperation on policies of drug abuse prevention E/CN.7/2010/L.3/Rev.1 http://www.unodc.org/documents/commissions/CND-Uploads/CND-53-RelatedFiles/ECN72010_L3Rev1eV1051751.pdf.

STRUKTURERNA FÖR DEN INTERNATIONELLA NARKOTIKABEKÄMPNINGEN

EUROPEISKA UNIONEN

Inom Europeiska unionen spelar narkotikafrågorna en betydande roll. I **kommissionen** svarar generaldirektoratet för rättsliga och inrikes frågor och samordningsenheten för yttre förbindelser för narkotikafrågorna. Narkotikafrågor behandlas också vid flera andra generaldirektorat. Kommissionen finansierar narkotikabekämpningen både inom EU och genom biståndsmedel. Finansieringen av narkotikabekämpningen i tredjeländer utgjorde 2007 sammanlagt 760 miljoner euro, varav 45 % utgjorde kommissionens och 55 % medlemsländernas finansiering. I **parlamentet** behandlas narkotikafrågorna i en kommitté inom utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.

Den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor (HDG) vid Europeiska unionens råd samordnar EU:s narkotikapolitiska åtgärder, EU:s samarbete i internationella organisationer och med tredjeländer. HDG rapporterar direkt till Ständiga representanternas kommitté (Coreper). HDG upprätthåller en regelbunden dialog med vissa länder och regioner. Det är bl.a. fråga om länderna i Latinamerika, Västindien och i Balkanregionen samt USA och Ryssland. Andra arbetsgrupper inom rådet som behandlar narkotikafrågor är arbetsgruppen för polissamarbete, arbetsgruppen för tullssamarbete, den sektorövergripande arbetsgruppen mot organiserad brottslighet samt arbetsgruppen för folkhälsa.

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (EMCDDA European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) samlar in jämförbara uppgifter av EU:s medlemsländer om narkotikabruket, narkotikarelaterade skador samt om de metoder som används för att hindra narkotikabruket och narkotikarelaterade skador. EMCDDA med säte i Lissabon samlar in uppgifter via de nationella centren i Reitox-nätverket. För övervakning av nya droger har EMCDDA grundat ett system för tidig varning (Early Warning System, EWS).

Europeiska polisbyrån **Europol** är unionens polisbyrå. Genom den kan de brottsbekämpande myndigheterna sinsemellan utbyta underrättelser och annan information om brott. Europol, som är beläget i Haag, har också till uppgift att informera, samordna brottsbekämpningen och utveckla metoderna för utredning av brott. Europol ska dessutom ge direkt operativt stöd till

medlemsländerna, och dess analysenhet står till medlemsländernas förfogande vid utredning av komplicerade brottshärvor.

Eurojust är ett samarbetsorgan för utredande myndigheter och åklagarmyndigheter i EU:s medlemsstater och stöder sådana utredningar och åtal gällande organiserad brottslighet som berör två eller flera EU-länder. I Eurojust ingår en nationell medlem från varje medlemsland. Medlemmarna ger råd, hjälp och handledning till enskilda medlemsländer med egna rättssystem. Eurojust kan be ett medlemsland att påbörja en brottsutredning eller att väcka åtal. Eurojust samarbetar med alla europeiska och internationella aktörer som bekämpar narkotikabrottslighet. Eurojust följer unionens överenskomna riktlinjer mot droger, och främjar och samordnar, i enlighet med sitt mandat, de nationella myndigheternas arbete.

FÖRENTA NATIONERNA

I Förenta nationerna arbetar man med narkotikabekämpningen i olika forum. Den mellanstatliga politiska diskussionen förs i **narkotikakommissionen CND** (Commission on Narcotic Drugs). CND är en kommission som är underställd FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) och som årligen i mars sammanträder i Wien. Nästan alla länder i världen deltar i kommissionens möten. Finland är som enda nordiska land ordinarie medlem i CND under perioden 2008-2011. FN:s konventioner²² om narkotika övervakas av **Internationella narkotikakontrollstyrelsen INCB** (International Narcotics Control Board) som har 13 medlemmar.

Det multilaterala samarbetet genomförs av **FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå UNODC** (UN Office on Drugs and Crime). Uppgifterna för UNODC, med säte i Wien, är 1) genomförande av utvecklingsprojekt med hjälp av bl.a. fältkontor 2) insamling av uppgifter och forskning 3) sekretariat för CND, INCB samt för kriminalpolitiska kommissionen (CCPCJ) och för två av FN:s konventioner.²³ UNODC grundades 1997 genom att FN:s narkotikakontrollprogram UNDCP (UN International Drug Control Programme) och kontoret förebyggande av brott sammanslogs.

UNODC samlade 2009 in medel för ungefär 230 miljoner dollar. Av medlen är cirka 5 % allmänt bidrag som inte är öronmärkt, och cirka 10 % kommer från FN:s allmänna budget. Resten av medlen är öronmärkta för projekt och program. Totalsumman för det allmänna bidraget har under de senaste åren legat på en låg nivå samtidigt som projektfinansieringen har ökat kraftigt. Enligt UNODC är den ringa basfinansieringen på flera sätt problematisk och medlemsstaterna har grundat en arbetsgrupp som har till uppgift att förbättra UNODC:s finansiering och förvaltning.²⁴

22 Allmänna narkotikakonventionen 1961, Konventionen angående psykotropiska ämnen 1971, Konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropiska ämnen 1988.

23 FN:s konvention mot korruption UNCAC och FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet UNTOC inklusive tilläggsprotokoll.

24 Resolution 52/13

Finland hör till UNODC:s huvudfinansiärer. År 2009 uppgick Finlands allmänna bidrag till 500 000 euro. Även om det inte var fråga om ett öronmärkt bidrag har Finlands allmänna bidrag riktats till UNODC:s narkotikaprogram. År 2009 stödde Finland tre projekt inom UNODC:s narkotikaprogram: narkotikakontroll i Afghanistan (2,4 mn € år 2007-2009, godkänt 2,0 mn € år 2010-2012), ett center för narkotikakontroll i Centralasien (0,7 mn € år 2007-2009) och övervakning av narkotikasituationen i nordvästra Ryssland (0,5 mn € år 2006-2009). Finland har dessutom understött UNODC genom finansiering av flera biträdande experter²⁵ från Finland.

Enligt en rekommendation från **världshälsoorganisationen WHO** ska narkotika och psykotropiska ämnen omfattas av internationell kontroll. WHO har befogenhet att definiera de ämnen som ska omfattas av den internationella kontrollen så att ämnena bara kan användas i medicinskt och vetenskapligt syfte.

ÖVRIGA FORUM FÖR INTERNATIONELL NARKOTIKABEKÄMPNING

Interpol är en världsomfattande organisation som har till uppgift att genomföra ett så omfattande samarbete som möjligt mellan kriminalpolisen i de olika medlemsländerna. Ett effektivt informationsnätverk möjliggör både förmedling av meddelanden, förmedling av begäran om åtgärder som gäller den operativa verksamheten samt direktanvändning av vissa internationella databaser.

Finlands polis har placerat sina egna kontaktpersoner på olika håll i världen på sådana orter som är centrala med tanke på brottsbekämpningen. **Verksamheten med kontaktpersoner** främjar utvecklandet av det internationella samarbetet och effektiviserar märkbart bekämpningen av den utländska professionella och organiserade brottsligheten i Finland.

I Europarådet behandlas narkotikafrågor i **Pompidougruppen** och i de forum för övervakning av flygfälten, förebyggande av efterfrågan, etik, forskning och brottmål som underlyder gruppen. EXASS Net är ett nätverk för utbyte av information om narkotika för europeiska städer. Gruppen håller på att utvidga sin verksamhet i Medelhavsområdet genom att grunda nätverket MedNet.

I **Dublingruppen** som västländerna har bildat behandlas narkotikafrågor som gäller länder under utveckling. I Dublingruppens centralgrupp behandlas regionala och lokala rapporter.

NORDISKT SAMARBETE OCH NÄROMRÅDESSAMARBETE

Finland deltar i det nordiska narkotikasamarbetet bl.a. i Nordiskt Narkotikaforum och genom Nordens Välfärdscenter NVC. Finland är ordförande för forumet 2011. Finland samordnade den samnordiska resolutionen om förebyggande av narkotikabruk 2010 i FN:s narkotikakommission.

²⁵ År 2009 arbetade fyra biträdande experter vid UNODC med narkotika- eller brottsfrågor. Enligt planerna ska det rekryteras två biträdande experter för åren 2010-2011.

Bekämpningen av narkotikabrott utgör en central del av det nordiska samarbetet mellan polismyndigheterna (PTN, Polis och Tull i Norden mot narkotika) där det ingår både direkt kontakt på lokal nivå och ett centraliserat samarbete mellan polis- och tullmyndigheterna. Till PTN:s nätverk för kontaktpersoner hör 35 kontaktpersoner i 20 länder.

Arbetsgruppen för brottsbekämpning i Östersjöområdet, Task Force on Organised Crime in the Baltic Sea Region, planerar och fullföljer samarbetet för att bekämpa organiserad brottslighet i de elva länderna i området.

Finland har slutit bilaterala avtal om brottsbekämpning med Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ungern och Turkiet. Målet är att utveckla beredskapen för brottsbekämpning hos myndigheterna i dessa länder och att främja informationsutbytet mellan länderna.

Finland och Ryssland har avtalat om närområdessamarbete åren 2009-2011. Avsikten är att samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna ska koncentreras på samordnandet av åtgärder som gäller gränsöverskridande brott, t.ex. olaglig narkotikahandel, bekämpning av organiserad och annan brottslighet. För detta ändamål utvecklas informationsutbytet och nödvändiga operativa åtgärder vidtas. Samarbetet inom social- och hälsovårdssektorn koncentreras på förebyggande av smittsamma sjukdomar (speciellt hiv/aids och tuberkulos). Samarbetet på ungdomssektorn koncentreras på förebyggande av rusmedelsbruk bland unga. I samarbetet strävar man efter att också i större utsträckning utveckla sådana åtgärder som förbättrar de ungas hälsa och sociala välfärd. Hälsofostran och stöd till familjer som är i riskzonen för utslagning prioriteras. Finlands närområdessamarbete koncentreras till nordvästra Ryssland, speciellt till Karelska republiken, Leningradregionen, Murmanskregionen och S:t Petersburg.

Finland stöder ett flertal internationella projekt inom social- och hälsovård i närområdena, och deltar i projekt²⁶ som leds av regionala aktörer. Finland är 2010-2011 ordförande för arbetsgruppen för social- och hälsovård vid Barents euroarktiska råd och viceordförande för den nordliga dimensionens partnerskap för social- och hälsovård. Finland innehar ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2011.

---

26 Folkhälsoproblem förebyggs och sunda levnadsvanor främjas bl.a. genom Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnanden (NDPHS). I projektet deltar de nordiska länderna, de baltiska länderna, Kanada, Polen, Frankrike, Tyskland och Ryssland. Tyngdpunktsområden för projektet är bl.a. förebyggande av social utslagning och förebyggande av hiv/aids. Finland stöder därtill WHO:s projekt mot tuberkulos och hiv i Ryssland och ILO:s projekt för att hjälpa gatubarn i S:t Petersburg.